

Instrucció 05/2020

Marc d'actuacions de desburocratització en l'àmbit de l'atenció primària i comunitària

Àmbit d'aplicació

Servei Català de la Salut (CatSalut)

Sistema sanitari integral d'utilització pública de Catalunya (SISCAT)

Índex

1. Exposició de motius
2. Àmbit d'aplicació
3. Objecte
4. Drets de la ciutadania
5. Abast de les obligacions dels professionals sanitaris
 - 5.1. Obligatorietat
 - 5.2. No obligatorietat
6. Informe de salut. Certificat mèdic oficial
 - 6.1. Informe de salut
 - 6.2. Certificat mèdic oficial
7. Actuacions en l'àmbit de la desburocratització
 - 7.1. Informes o certificats per acreditar requisits en processos de selecció o convocatòries d'oposicions públiques
 - 7.2. Peritatges
 - 7.3. Document acreditatiu que la persona està viva
 - 7.4. Informes per justificar les absències a l'escola en cas de malaltia
 - 7.5. Informes per justificar la finalització de l'exclusió escolar per malaltia
 - 7.6. Criteri general sobre receptes i altres prestacions derivades d'actuacions realitzades en altres àmbits assistencials
 - 7.7. Receptes i altres prestacions derivades d'actuacions realitzades en l'àmbit privat
 - 7.8. Pla de medicació
 - 7.9. Prestacions derivades d'una limitació laboral per un motiu de salut
8. Accés a la documentació i a la informació mitjançant La Meva Salut
9. Disposicions finals
10. Disposició derogatòria

11. Entrada en vigor

Annex I. Relació indicativa de documents que els ciutadans tenen dret a obtenir i professional o unitat que el pot emetre

Annex II. Model tipus d'informe de salut

Annex III. Relació de tipus de documents que els professionals dels centres d'atenció primària no han d'emetre perquè no són pertinents, perquè no formen part de la cartera pública o perquè s'han de fer en un altre àmbit

1. Exposició de motius

La Llei 16/2003, de 28 de maig, de cohesió i qualitat del Sistema Nacional de Salut, a l'apartat 2 de l'article 7, Catàleg de prestacions del Sistema Nacional de Salut, estableix que les persones que rebin les prestacions que figuren a l'apartat 1 del mateix article tenen dret a la informació i documentació sanitària i assistencial d'acord amb la Llei 41/2002, de 14 de novembre, bàsica i reguladora de l'autonomia del pacient i de drets i obligacions en matèria d'informació i documentació clínica.

El Reial decret 1030/2006, de 15 de setembre, estableix la cartera de serveis comuns del Sistema Nacional de Salut i el procediment per a la seva actualització.

L'article 5.4 estableix que no s'inclouen en la cartera de serveis comuns:

a) Les tècniques, tecnologies o procediments:

3r Que no tinguin relació amb malaltia, accident o malformació congènita.

4t Que tinguin com a finalitat meres activitats d'oci, descans, confort, esport o millora estètica o cosmètica, ús d'aigües, balnearis o centres residencials i altres similars.

b) La realització de reconeixements i exàmens o proves biològiques voluntàriament sol·licitades o realitzades per interès de tercers.

L'article 10.2 estableix que els usuaris del Sistema Nacional de Salut tenen dret a:

b) L'expedició dels comunicats de baixa, confirmació, alta i altres informes o documents clínics per a la valoració de la incapacitat o altres efectes.

c) La documentació o certificació mèdica de naixement, defunció i altres qüestions per al Registre civil.

L'article 22 de la Llei 41/2002, de 14 de novembre, estableix que qualsevol pacient o usuari té dret al fet que se li facilitin els certificats acreditatius del seu estat de salut, i que aquests han de ser gratuïts quan així ho estableixi una disposició legal o reglamentària.

Es considera que és del màxim interès vetllar per tal que els professionals sanitaris puguin centrar la seva activitat en les funcions assistencials, de forma que no pateixin una sobrecàrrega de treball derivada de sol·licituds que no tenen obligació de resoldre i que es puguin dedicar de manera prioritària a la realització de les actuacions professionals que els són pròpies, per tal d'optimitzar la seva dedicació a les funcions assistencials.

El sistema sanitari públic ha de garantir la correcta satisfacció dels drets de la ciutadania en aquest àmbit, a la vegada que és necessari que la ciutadania faci un correcte exercici dels seus drets.

Així mateix, es considera necessari avançar en la desconstrucció de les actuacions burocràtiques mitjançant la transformació digital del sistema sanitari públic i la potenciació de les iniciatives en aquest àmbit.

Tenint en compte els Objectius de desenvolupament sostenible de l'Organització de les Nacions

Unides, especialment l'objectiu 12, garantir modalitats de consum i de producció sostenibles, i l'objectiu 13, acció per al clima, relatiu a les mesures a adoptar per combatre el canvi climàtic, pel que fa a la reducció del consum de paper, amb el conseqüent impacte en terme de sostenibilitat i, en especial, pel que fa al canvi cultural que representa.

Tenint en compte l'Agenda digital per a Catalunya 2020, en especial, l'impuls a la modernització de l'Administració i la simplificació administrativa, l'administració electrònica de qualitat i eficient, i els serveis avançats de benestar.

Pels motius esmentats, es fa molt necessari establir un conjunt de previsions i actuacions per tal de configurar una efectiva política de desburocratització de l'atenció primària i comunitària.

L'article 7.f) de la Llei 15/1990, de 9 de juliol, d'ordenació sanitària de Catalunya, estableix que és funció del Servei Català de la Salut, entre d'altres, l'establiment de directrius generals i criteris d'actuació vinculants quant als centres, els serveis i els establiments adscrits funcionalment al Servei Català de la Salut, pel que fa a la seva coordinació amb el dispositiu sanitari públic.

D'acord amb l'article 11 del Decret 118/2014, de 5 d'agost, sobre la contractació i prestació dels serveis sanitaris amb càrrec al Servei Català de la Salut, que preveu les instruccions del Servei Català de la Salut i que estableix que les entitats proveïdores de serveis sanitaris han de complir les instruccions que el Servei Català de la Salut dicti en el marc de les seves competències.

En exercici de les facultats atorgades pels articles 16 i 17 de la Llei 15/1990, d'ordenació sanitària de Catalunya, dicto aquesta Instrucció.

2. Àmbit d'aplicació

Servei Català de la Salut (CatSalut).

Sistema sanitari integral d'utilització pública de Catalunya (SISCAT).

3. Objecte

Aquesta Instrucció té per objecte establir un marc d'actuacions de desburocratització en l'àmbit de l'atenció primària i comunitària.

4. Drets de la ciutadania

La ciutadania té dret a obtenir els informes de salut sobre l'estat de salut, malaltia i assistència prestada a la persona inclosa en la prestació sanitària pública i d'acord amb el contingut de la història clínica.

Així mateix, qualsevol pacient o usuari té dret al fet que se li facilitin els certificats acreditatius del seu estat de salut, els quals han de ser gratuïts quan així ho estableixi una disposició legal o reglamentària.

També té dret als certificats de naixement i de defunció, a les baixes i altes laborals i als informes mèdics complementaris en processos d'incapacitat temporal.

Tant la informació com les notificacions han de ser lliurades per canals segurs.

5. Abast de les obligacions dels professionals sanitaris

5.1. Obligatorietat

Amb caràcter general, els professionals sanitaris del sistema sanitari públic tenen obligació d'emetre informes de salut sobre l'estat de salut, malaltia i assistència prestada a la persona inclosa en la prestació sanitària pública i d'acord amb el contingut de la història clínica.

Així mateix, han d'emetre els certificats de defunció, baixes i altes laborals i informes mèdics complementaris sobre incapacitat laboral en processos d'incapacitat temporal.

A l'annex I d'aquesta Instrucció hi consta una relació indicativa de documents que la ciutadania té dret a obtenir i els professionals o unitats que els poden emetre.

5.2. No obligatorietat

Com sigui que no estan inclosos en la cartera pública del Sistema Nacional de Salut, els professionals sanitaris no han d'emetre informes de salut o certificats mèdics en relació amb aptituds esportives, activitats de lleure, permisos de conduir, informes per a subvencions, ajuts, assegurances, proves per a cossos policials, oposicions i altres anàlegs.

Tampoc és exigible als professionals sanitaris la realització de reconeixements, exàmens o proves per verificar aptituds o manca d'impediments en els supòsits esmentats, així com en cas de sol·licituds per interès de tercers o de sol·licituds de caràcter voluntari.

A l'annex III d'aquesta Instrucció hi consta una relació de tipus de documents que els professionals dels centres d'atenció primària no tenen obligació d'emetre perquè no són pertinents, perquè no formen part de la cartera pública o perquè s'han de fer en un altre àmbit.

6. Informe de salut. Certificat mèdic oficial

En relació amb el que estableix l'article 22 de la Llei 41/2002, de 14 de novembre, es considera que:

- L'expressió "qualsevol pacient o usuari té dret al fet que se li facilitin els certificats acreditatius del seu estat de salut" amb caràcter general s'ha d'entendre referida a l'informe de salut, i aquest té caràcter gratuït.
- Quan l'emissió es fa en imprès oficial (certificat mèdic oficial), no té caràcter gratuït, excepte que la gratuïtat sigui establerta per una disposició legal o reglamentària.

6.1. Informe de salut

L'informe de salut és el document mitjançant el qual s'informa i es deixa constància de l'estat de salut d'una persona. S'ha d'elaborar exclusivament amb les dades que consten en la història clínica, d'acord amb el model tipus establert que consta a l'annex II d'aquesta Instrucció. L'informe ha de portar la signatura del professional sanitari que el fa, d'acord amb les seves competències. Pot ser cronològicament anterior a la data de la sol·licitud i la seva vigència no està limitada en el temps.

L'informe de salut és gratuït.

6.2. Certificat mèdic oficial

El certificat mèdic oficial és l'emissió d'un document en un imprès oficial per part d'un metge o metgessa que dona fe de l'estat de salut d'una persona en un moment determinat, actual i contemporani a la data d'expedició del document.

L'expressió *Certifico* dota jurídicament l'informe mèdic de valor de certificat i atorga al seu contingut un testimoni de garantia.

El certificat mèdic oficial no és gratuït, excepte en cas que estableixi la seva gratuïtat una disposició legal o reglamentària.

7. Actuacions en l'àmbit de la desburocratització

7.1. Informes o certificats per acreditar requisits en processos de selecció o convocatòries d'oposicions públiques

Els professionals d'atenció primària i comunitària del sistema sanitari públic no han d'emetre informes o certificats acreditatius del compliment dels requisits d'aptitud o capacitat professional exigits en els processos de selecció o en les convocatòries d'oposicions públiques.

7.2. Peritatges

Els peritatges no estan inclosos en la cartera pública de serveis i, per tant, només poden actuar com a pèrit per designació judicial els professionals sanitaris inscrits al registre de pèrits corresponent. Tampoc correspon emetre informes amb valor pericial o connotacions pericials.

7.3. Document acreditatiu que la persona està viva

El certificat de fe de vida només el pot emetre el Registre Civil.

Es considera que el justificant de situació d'alta al Registre central de persones assegurades és un document que també pot acreditar que la persona està viva.

Com sigui que la informació de l'esmentat Registre és de caràcter administratiu, es considera que el document d'alta al Registre central de persones assegurades (RCA) pot ser facilitat pel personal administratiu de qualsevol centre sanitari que tingui accés a l'RCA.

7.4. Informes per justificar les absències a l'escola en cas de malaltia

Amb caràcter general, la responsabilitat de justificar les absències escolars per malaltia és dels titulars de la potestat parental (pares/mares) o altres representants legals.

Els professionals sanitaris no han d'emetre justificants per absències escolars per malaltia.

7.5. Informes per justificar la finalització de l'exclusió escolar per malaltia

Excepte casos excepcionals, no està justificat haver de fer un informe per a la reincorporació a l'escola d'un infant després d'un procés infecciós, sobretot si aquest és comú i autolimitat.

Atès que la Secretaria de Salut Pública ha establert els criteris i la durada de l'exclusió escolar per malaltia infecciosa, es difondran aquests criteris conjuntament amb el Departament d'Educació, per garantir l'equitat en l'actuació a tot el territori.

http://canalsalut.gencat.cat/web/.content/Professionals/Vigilancia_epidemiologica/documentos/arxius/eviccoescolar.pdf

7.6. Criteri general sobre receptes i altres prestacions derivades d'actuacions realitzades en altres àmbits assistencials

Excepte pactes territorials diferents, les sol·licituds de proves diagnòstiques, derivacions, visites successives i altres prestacions s'han de resoldre en l'àmbit en què es generen, d'acord amb la Instrucció 7/2009, Criteris i actuacions de millora de la coordinació i continuïtat assistencial, accessibilitat i resolució, i de la millora de la continuïtat dels tractaments farmacològics entre atenció primària i atenció especialitzada, del CatSalut.

Això inclou les derivacions intrahospitalàries i interhospitalàries a altres especialitats que no siguin de l'àmbit de l'atenció primària i salut comunitària, així com les visites de control generades per l'atenció especialitzada (independentment del temps passat des de la darrera visita). També inclou les prescripcions incloses al pla de medicació, que s'han de fer en recepta electrònica.

7.7. Receptes i altres prestacions derivades d'actuacions realitzades en l'àmbit privat

El sistema sanitari públic no té obligació de fer-se càrrec de prestacions derivades d'un acte assistencial realitzat en l'àmbit privat.

Un professional sanitari del sistema sanitari públic no està obligat a la prescripció d'un medicament o producte sanitari indicat o prescrit en l'àmbit de l'assistència sanitària privada.

7.8. Pla de medicació

El ciutadà o ciutadana té dret a obtenir el seu pla de medicació, per la qual cosa el professional que fa la prescripció o indicació del tractament ha de garantir que el ciutadà en disposi per mitjans segurs, ja sigui en format paper o en format digital. El ciutadà en pot obtenir una còpia a través de la Unitat d'Atenció a la Ciutadania o de La Meva Salut. De forma excepcional, si el ciutadà s'adreça a l'oficina de farmàcia sense el pla de medicació vigent, i en cas que no hi pugui accedir per altres mitjans, presentant la TSI se li pot lliurar una còpia com a pas previ per a permetre la dispensació.

7.9. Prestacions derivades d'una limitació laboral per un motiu de salut

Els comunicats de baixa, confirmació o alta s'emeten després del reconeixement del treballadors o de constatar la seva limitació funcional pels mitjans disponibles al curs clínic o història clínica i les eines a l'abast presents o futures de la telemedicina. Es garanteix que el ciutadà o ciutadana pugui disposar dels documents necessaris per mitjans segurs. El ciutadà en pot obtenir una còpia a través de la Unitat d'Atenció a la Ciutadania o de La Meva Salut.

El metge o metgessa només ha d'acreditar documentalment que el treballador o treballadora no pot anar al seu lloc de treball per motius de salut a través del comunicat d'incapacitat temporal.

No s'han de fer certificats d'indisposició ni de repòs, ni amb cap text predeterminat per l'entitat contractant. Per aquelles empreses o administracions que, en processos de curta durada, acceptin algun altre tipus de document, i mentre no es desenvolupin normativament les declaracions responsables, s'ha d'utilitzar el certificat d'assistència, sigui quin sigui el format en què aquesta s'ha prestat (presencial o no presencial).

8. Accés a la documentació i a la informació mitjançant La Meva Salut

Les persones podran accedir als corresponents documents mitjançant La Meva Salut a mesura que aquests estiguin disponibles.

S'han d'establir els processos mitjançant els quals els ciutadans puguin obtenir documentació a través de La Meva Salut de forma automatitzada. Així mateix, s'ha de prioritzar l'ús de l'eConsulta tant per a la sol·licitud de documents com per al seu enviament al ciutadà.

9. Disposicions finals

Primera. Transformació digital i desburocratització

El CatSalut ha d'establir una política proactiva en l'àmbit de la transformació digital amb la finalitat de reduir al màxim, sempre d'acord amb el marc legal, les actuacions burocràtiques en el sistema sanitari públic de salut.

Segona. Propostes de desburocratització de les entitats proveïdores de serveis sanitaris, dels professionals sanitaris i dels ciutadans

Les entitats proveïdores de serveis sanitaris, els professionals sanitaris i els ciutadans poden fer arribar propostes al CatSalut en l'àmbit de la desburocratització. A l'efecte de facilitar una marc proactiu i participatiu, sense perjudici dels mitjans ordinaris de tramesa, les propostes de desburocratització es poden trametre a l'adreça electrònica desburocratitzacio@catsalut.cat.

El CatSalut ha de valorar les corresponents propostes tenint en compte, especialment, la seva qualitat en termes d'adequació, innovació, equitat d'accés, eficiència i estalvi en el consum de paper. En cas de la seva aprovació, ha de portar a terme les actuacions d'implantació.

Tercera. Aprovació d'actuacions i de propostes en l'àmbit de la desburocratització i implantació

Mitjançant resolució del director s'han d'establir les corresponents actuacions en l'àmbit de la desburocratització i la seva implantació.

En aquest sentit, el CatSalut crearà una comissió de desburocratització per tal d'impulsar, promoure i valorar la implantació de les actuacions i propostes i fer-ne el seguiment.

10. Disposició derogatòria

Es deroga la Instrucció 06/2009, emissió d'informes de l'estat de salut, si escau, de certificats de l'estat de salut, de les persones usuàries del Servei Català de la Salut per part dels professionals sanitaris dels serveis d'atenció primària i atenció especialitzada.

11. Entrada en vigor

Aquesta Instrucció entra en vigor el dia 31 de juliol de 2020.

Director

Annex I. Relació indicativa de documents que els ciutadans tenen dret a obtenir i professional o unitat que el pot emetre

Els ciutadans tenen dret a l'obtenció dels documents següents:

Document que es vol obtenir	Qui el pot fer?
Informe de salut	Metge/essa o infermer/a de família. L'informe de salut només pot contenir la informació que hi ha a la història clínica.
Certificat de defunció	Metge/essa de família
Altes, baixes i comunicats de confirmació en casos d'incapacitat temporal Informes o documents preceptius vinculats a les prestacions del sistema de Seguretat Social	Metge/essa de família. Es facilita l'accés a la documentació a través de la Unitat d'Atenció a la Ciutadania o La Meva Salut, sempre que el metge o metgessa pugui garantir el seguiment del procés. Sempre que la informació estigui recollida a la HC3/curs clínic serà visible per al seguiment i control de les prestacions.
Certificat d'assistència	Unitat d'Atenció a la Ciutadania
Pla de medicació	Metge/essa o infermer/a de família. El ciutadà o ciutadana té dret a obtenir el seu pla de medicació, per la qual cosa el professional que fa la prescripció o indicació del tractament garanteix que el ciutadà en disposi per mitjans segurs. El ciutadà o ciutadana en pot obtenir una còpia a través de la Unitat d'Atenció a la Ciutadania o de La Meva Salut. De forma excepcional, si el ciutadà s'adreça a l'oficina de farmàcia sense el pla de medicació vigent, i en cas que no hi pugui accedir per altres mitjans, presentant la TSI se li pot lliurar una còpia com a pas previ per permetre la dispensació.
PAO	Metge/essa de família
Derivacions, sol·licituds d'interconsulta o consultes virtuals	Metge/essa o infermer/a de família
Sol·licituds de transport sanitari no urgent	Metge/essa o infermer/a de família
Certificats de situació d'alta al Registre central de persones assegurades	Unitat d'Atenció a la Ciutadania
Informe de dependència energètica (DE) i detecció	Treballador/a social o bé metge/essa o infermer/a de família

de risc de pobresa energètica (PE)	
Informe de reconeixement de la situació de dependència i del dret a les prestacions, així com altres informes necessaris per al dret a una prestació pública	Metge/essa o infermer/a de família

Annex II. Model tipus d'informe de salut

Informe de l'estat de salut*

Dades del/de la professional que emet l'informe

Nom 1r cognom 2n cognom

Núm. de col·legiat/ada

Dades del centre

Nom

Adreça

Població

Informe

Dades del/de la pacient

Nom 1r cognom 2n cognom

Edat CIP

Antecedents clínics

Al·lèrgies

Antecedents mèdics

Antecedents quirúrgics

Estat de salut actual

Episodis oberts

Estat vacunal

Tractaments

Prescripcions actives

Observacions

(Especifiqueu la situació clínica actual i valoració social, així com les necessitats de cures i seguiment en cas que se'n requereixi.)

Signatura del/de la professional que emet l'informe

Data

* Aquest informe està basat en la història clínica d'atenció primària de la persona sol·licitant. Les dades sanitàries que conté són d'especial protecció i tenen com a únic destinatari la persona sol·licitant. L'ús de les dades i el seu lliurament a tercers resten sota la responsabilitat de la persona destinatària (pacient o el seu representant legal).

Annex III. Relació de tipus de documents que els professionals dels centres d'atenció primària no han d'emetre perquè no són pertinents, perquè no formen part de la cartera pública o perquè s'han de fer en un altre àmbit

Document que es vol obtenir	Qui l'ha de fer?
Certificat o informe d'aptitud o de capacitat per a activitats esportives o de lleure	Centres autoritzats
Certificat per permisos d'armes o de conduir	Centres autoritzats
Certificat o informe per a ajuts, subvencions, assegurances i altres	Centres autoritzats
Avaluació d'aptitud, capacitat o riscos laborals, incloent-hi processos de selecció i oposicions	Servei de prevenció de cada empresa o centres autoritzats
Peritatge per designació judicial	Només professionals inscrits al registre de pèrits del col·legi professional corresponent
Fe de vida	Registre civil Nota: Per tal d'acreditar que la persona està viva, a l'apartat 7.3 es preveu l'emissió del justificant de situació d'alta al Registre central de persones assegurades.
Justificació d'absències per motius de salut, sense incapacitat temporal	No s'han de fer, especialment si es demana que s'acompanyi de texts tipus "necessita repòs" o similars. Nota: Per tal d'acreditar una assistència (presencial o no presencial), hi ha el certificat d'assistència.
Justificants per absència escolar per malaltia	Titulars de la potestat parental (pares/mares) o tutors legals.
Justificants per fi d'exclusió escolar per malaltia	S'han de seguir els criteris acordats pel Departament de Salut i el Departament d'Educació.
Sol·licituds de proves o prestacions generades en altres àmbits assistencials	Tots aquests documents s'han de generar i gestionar, i s'ha d'informar del resultat el pacient des del lloc en què es generin, llevat que territorialment i a través de l'acord clínic (trajectòries, vies clíniques, etc.) s'acordi un altre criteri.
Sol·licituds de proves o prestacions generades en l'àmbit privat	El sistema sanitari públic no té obligació de fer-se càrrec de prestacions derivades d'un acte assistencial indicat en l'àmbit privat.